

ČISTÁ ZEM

Priležitosť pre nás všetkých

Úvodník

Míli čitatelia, o tom, že naša planéta s najväčšou pravdepodobnosťou smeruje do záhuby, ste už určite počuli v škole, v médiách.... Možno ste sa aj sami zamysleli nad tým, či môžete niečo pre odvrátenie tejto katastrofy urobiť, či je ešte dajaká šanca.

Študenti Strednej odbornej školy obchodu a služieb v Trenčíne vás vítajú v Čistej zemi - študentskom časopise, ktorý vznikol preto, aby ste sa dozvedeli, že síce neexistuje stopercentne ekologický materiál, ale sme schopní pomôcť našej planéte správnym triedením odpadu.

Dokážeme múdro a zdravo nakupovať, vyhýbajúc sa obalom z plastov. Spoločne navštívime bezobalový obchod v Trenčíne a porozprávame sa s jeho spolumajiteľkou Martinou.

Zamyslíme sa nad problémami s nadmerným odpadom skôr než bude neskoro, tak ako to prezentuje Coop Jednota.

Pokúsime sa predstaviť si život na Slovensku bez odpadu, k čomu nás inšpiruje aj pani Zuzana Vakošová, ktorá sa veľmi aktívne venuje tejto téme. A ponúkame aj cool trend – swapovanie.

Veríme, že informácie, ktoré vám ponúkame, budú pre vás inšpiráciou pre možno iba drobnú zmenu vo vašom živote, ktorá však môže prispieť aspoň k malému zlepšeniu kvality života na planéte Zem.

Ing. Jana Olejníková

OBSAH

-
- 2 Úvodník
 - 3 Ako správne triediť odpad?
 - 4 Stopercentne ekologický materiál neexistuje
 - 5 Ako zdravo shopovať a zrušiť nechutné plasty?
 - 6 Bezobalový nákup
 - 8 Interview so spolumajiteľkou Martinou predajne BEZOBALIS
 - 10 Aktivity COOP Jednoty
 - 11 Zamyslíme sa skôr, než bude neskoro...
 - 12 Výzva, ktorú môžete podstúpiť aj vy!
 - 12 Život bez odpadu na Slovensku?
 - 14 Interview s pani Zuzanou ohľadom Zero Waste
 - 17 Vy tiež SWAP-ujete?

Vydavateľské údaje:

Šéfredaktor: Lenka Kozáková

Redaktori: Tamara Micháľková, Lucia Paliesková, Michaela Mikulčíková

Do časopisu prispeli: Simona Šimunová, Nicolas Nevařil, Marián Krajčík, Soňa

Dovčiaková, Hana Kočišová

Vydala: SOŠ obchodu a služieb, Ul. P. Jilemnického 24, Trenčín

Dátum vydania: máj 2019

Periodicita: raz ročne

Grafická úprava: Eva Obdržalová

Koordinátor redakčnej rady: Ing. Jana Olejníková

Ako správne triediť odpad?

Veľa ľudí vynesie odpad z domácnosti. Za dverami bytu pre nich všetko končí. Veľké množstvo odpadu zaplní klasické čierne koše. Zmenilo by sa niečo, ak by ste mali po ruke aj modrý, žltý alebo zelený kôš, teda na papier, plasty a sklo? Vieme ako by sme mali správne triediť odpad?

Hlavný dôvod, prečo je potrebné triediť odpad je, že na Slovensku máme veľmi veľa skládok, ktoré majú nepriaznivé účinky na životné prostredie.

Opad na Slovensku ide len do spaľovni v Bratislave a v Košiciach.

V ostatných mestách je obrovské množstvo skládok. Ďalším dôvodom je, že vo veľkej miere mŕňame neobnoviteľné suroviny. Jedného dňa sa môže stať, že jednu surovinu minieme a budeme ju musieť nahradiť inou alternatívou. Recyklácia sa v posledných rokoch pomaly zvyšuje, ale aj tak patríme medzi šesť krajín EÚ, ktoré najhoršie triedia odpad.

Všade sa triedi inak

Každé mesto či dedina má svoj systém

a harmonogram triedenia odpadu. Dôležité je, aby sme vedeli, kam a aký odpad patrí. Máme po ruke **modrý** odpadkový kôš, do ktorého by sme mali vhadzovať **papier** typu: papierové obaly, stlačené škatule, papierové tašky, noviny, časopisy, letáky či knihy. Ale na druhej strane tam nesmieme vhadzovať : pohár od kávy, samoprepisovací papier, použité plienky a hygienické potreby, použité vreckovky, kartón od vajec, tetrapak, mokrý, mastný a znečistený papier či roľk od toaletného papiera. Ďalší je **žltý** odpadkový kôš, čo doň patrí? Je to kôš na **plasty**, ktoré sú hlavným problémom našej planéty. Do tohto koša môžeme vhadzovať: plastové vrecká, igelitky, plastové fľaše, obaly od nápojov, mlieka, sprchových gélov, čistiacich prostriedkov a destilovanej vody, kelímky, plastové fólie a čistý polystyrén. Avšak by sme tam taktiež nemali vhadzovať znečistený a mastný plast.

A posledný je **zelený** odpadkový kôš, do ktorého sa vhadzuje **sklo**. Doň môžeme vhadzovať: zaváraninové poháre, rozbité sklo, sklenené fľaše, sklenené nádoby z parfumov a krémov. Nemožno ho použiť na : zrkadlá, porcelán, keramiku, výbojky, žiarovky, technické sklo,

obrazovky z televízie, tabuľové sklo či autosklo.

Kam patrí špeciálny odpad?

Na špeciálne miesto. Čo napríklad s **liekmi**? Tie by sme všeobecne mali vracat' späť do **lekárne**. Avšak máme po ruke **elektroniku**, zvyšky a obaly z lakov, farieb či riedidiel a stavebný odpad, kam s tým? Takýto odpad všeobecne vyvezieme do **zberného dvora**, kde sa oň riadne postarajú. Elektroniku a baterky, možno odnieť do obchodov, ktoré majú na ne vlastné zberné koše. Poslednú skupinu tvorí **bioodpad**, ktorý by sme mali skladovať a vynášať do **kompostérov**, pretože ak máme záhradku, tak nemusíme zbytočne kupovať drahé hnojivá plné chémie. Stačí, ak využijeme náš kompostér bez akejkoľvek chémie.

Zodpovedným a dôsledným triedením odpadu môžeme pomôcť životnému prostrediu, našej Zemi a zároveň aj našej peňaženke.

Obdržalová E.

Stopercentne ekologický materiál neexistuje

6 zásad, ako vybrať materiály, ak chcete mať voči planéte čisté svedomie

1. Ekologické neznamená prírodné

Prvý dojem z materiálu môže zákazníka zavádzať. Neexistuje žiadny stopercentne ekologický materiál. Každý má výhody, aj nevýhody. Vždy musíme posudzovať materiál podľa toho, kde a ako je použitý. Všeobecne však platí, že čím menej použitého materiálu, tým viac je vec eko. Každý produkt sa inak rozkladá a jeho životný cyklus závisí od materiálu a surovín z ktorého bol vyrobený.

2. Nie všetky plasty sú zlé. Zabudnite však na tie jednorazové.

Plasty nám uľahčujú život a v niektorých veciach sa nedajú nahradiť. Výhoda

je napr. v automobilkách kde sa plasty používajú na výrobu áut, pretože čím je ľahšie auto tým má menšiu spotrebu. Najväčší problém sú jednorazové plasty, ktorých počet stále rastie. Náhradou za toto sú bio plasty.

3. Dajte prednosť vratným obalom zo skla

Ak sa jedná o potraviny mali by sme viac používať obaly zo skla. Produktov v takomto obale však na našom trhu není moc. Nevýhodou je že prázdne obaly sa môžu prevážať len na malé vzdialenosti a recyklácia je veľmi drahá. Na trhu sa už ponúkajú aj ochranné obaly vypestované pomocou podhubia z odpadov poľnohospodárskej výroby. Ďalej rôzne jedlé a kompostovateľné obaly a riad.

4. Vyhnite sa hliníkovým plechovkám

Príkladom je klasický papierový pohár, ktorý je vždy potiahnutý tenkou vrstvou plastu, aby sa

v ňom udržala tekutina. Produkty z takýchto materiálov väčšinou končia na skládke alebo v spaľovni. Ľudia by mali obmedziť aj spotrebu hliníka, z ktorého sa vyrábajú napríklad nápojové plechovky. Síce sa hliník dá dobre recyklovať, no ťažba bauxitu na jeho výrobu extrémne poškodzuje životné prostredie.

5. Nákupné tašky používajte opakovane, nezáleží na tom, z čoho sú

Plastové tašky sú problém, keď doslúžia. Pre nezodpovedné konanie ľudí sa vo veľkom vyskytujú vo voľnej prírode. Na druhej strane, ich výroba je nenáročná na energiu a vodu. Mnohí ľudia plastové tašky používajú opakovane, čím znižujú ich negatívny dosah na životné prostredie. Svetlú aj temnú stránku majú aj papierové tašky. Papierové tašky sú síce z obnoviteľných zdrojov a dajú sa dobre recyklovať, ale na ich výrobu a recykláciu sa použije významne väčšie množstvo vody aj energie v porovnaní s plastovými.

6. Používajte radšej lokálne produkty než udržateľné verzie z Ázie

Platí zásada, vyhýbať sa jednorazovým veciam,

nekupovať zbytočnosti, ale len potrebné veci a s nadčasovým dizajnom. Také, ktoré dlho vydržia a dajú sa opravovať. Tiež

kupovať lokálne produkty, používať lokálne materiály.

AKO ZDRAVO SHOPOVAŤ A ZRUŠIŤ TIE NECHUTNÉ PLASTY?

S heslom “nestačí recyklovať, treba redukovať”, možno podniknúť veľa dobrých, jednoduchých krokov. Nemusíte hneď byť greenpeace aktivista, ani presťahovať celú rodinu na lazy bez elektriny, aby ste svojou troškou prispeli k redukcii plastov na tejto planéte.

Inšpirujte sa nasledujúcimi rýchlotypmi:

Nie tak dávno som rovnako ako ty teraz hľadala spôsob ako v každodennom živote používať čo najmenej plastov pretože informácie o tom, ako poškodzujú zdravie ma šokovali.

Návod ako na to som nenašla, tak som sa do toho pustila sama.

Krok za krokom som vyhadzovala plasty z každej oblasti môjho života a teraz je to pre mňa samozrejmosť, o ktorej ani nemusím premýšľať.

BEZOBALOVÝ NÁKUP

TYPY PRE NÁKUP

POTRAVIN FORMOU ZERO WASTE

Naša zemeguľa má každým dňom väčšieho a väčšieho nepriateľa - **PLASTY**.

Predstavte si koľko plastu denne využívame. Denne vyhodíme rôzne plastové vrecká, kelímky, vaničky, polystyrénové tácky do odpadkového koša, často mimo koša, alebo do oceánov.

Nestačí recyklovať, musíme redukovat'!

Dobrou správou je, že čoraz viac ľudí začína recyklovať odpad. Ale zamýšľali ste sa niekedy nad tým, kde všetky tie plasty končia? 😞 Na skládkach. Aktuálne vo svete koluje okolo **8,3 miliárd ton plastov**, teda na každého obyvateľa planéty pripadá viac než 1000 kilogramov plastov.

Dávno pritom vieme, že plasty sa rozkladajú stovky rokov. V riekach, oceánoch i na súši sa plasty rozkladajú na drobné, takmer neviditeľné čiastočky- **tzv. mikroplasty**, ktoré prenikajú do potravinového reťazca a potom do ľudského tela, teda do NÁS. Navyše sa do plastov pridávajú **aditíva** – napr. farbivá a látky upravujúce celkovú textúru

a tvrdosť plastov s nepredvídateľným účinkom na ekosystém, resp. naše zdravie.

Na európskych plážach najčastejšie nachádzame predmety, ktoré ohrozujú naše životy i životy živočíchov: cigaretové ohorky, balóny a paličky na ich držanie, nádoby na potraviny, plastové poháre a vrchnáky, nápojové fľaše, plastové vrecká a tašky, plastové príbory.

TYPY AKO ODSTRÁNIŤ PLASTY Z NAŠICH ŽIVOTOV

Tu je niekoľko typov ako eliminovať plasty, pretože každú minútu zakúpime viac než milión plastových fliaš či plastových vreciek.

- Kúpte si sklenenú nápojovú fľašu alebo termosku.

- Pri stretnutiach v kaviarňach požiadajte obsluhu o nápoj bez plastovej slamky.

- Pri nákupe použite vlastné pláténé vrecko namiesto igelitového.

- Zaobstarajte si vlastnú pláténu tašku a noste ju vždy pri sebe. Nemusíte kupovať jednorázovú igelitovú tašku, čím ušetríte aj vlastnú peňaženku.

- Objavte trend sieťovaných vreciek na ovocie či zeleninu.

- Obmedzte používanie plastových nádob a pomôcok v kuchyni. Keď doslúžia, zaobstarajte si sklenené, antikorové alebo keramické pomôcky, ktoré sú navyše aj trvácnejšie.

- Neplýtvajte potravinami. Pri nákupe si rozvážte, či potrebujete toľko potravín či rôznych iných predmetov. Pred odchodom do obchodu si na papier alebo do mobilu spíšte čo potrebujete kúpiť a držte sa toho. Takto je väčšia šanca ušetriť peniaze aj zbytočné obaly.

BEZOBALOVÝ NÁKUP

Pred pár rokmi sa k nám dostali aj bezobalové obchody, kde nenájdete žiadne plastové vrecká či obaly. V praxi bezobalové nakupovanie funguje jednoducho prinesením/zakúpením vlastných viacnásobne použiteľných nádob, dózičiek a vreciek, kam býva tovar naberaný a odvážený samotným zákazníkom alebo personálom.

Na Slovensku sa otvorilo hneď niekoľko kamenných predajní ponúkajúcich potraviny na váhu, napríklad: BEZOBALIS Trenčín, U vážky Bratislava,

U dobrožrúta Bratislava, Špajza Nitra, Na kôpke Košice, Onakô Piešťany, Nebalene Banská Bystrica, ZeroWaste BS Banská Štiavnica.

TIP: Naplnené nádoby nemusíš znova vážiť, vieme ti ich odvážiť na pokladni pri zaplatení.

UPOZORNENIE: Nepožiteľný odpad môžete vrátiť späť alebo z neho naplniť iné nádoby bez odplaty.

Pre tých, ktorí hľadajú bezobalové potraviny, ekologickú drogeriu bez odpadu, alebo sa naopak chcú zbaviť nadbytočných vecí a posunúť ich iným, slúži tzv. bezodpadová mapa. V súčasnosti obsahuje asi 1429 miest, ktoré umožňujú domácnostiam žiť bez odpadu, prípadne nájsť spôsob, ako svoj odpad aspoň trochu zredukovať.

Interview so spolumajiteľkou predajne BEZOBALIS - Martinou

Navštívili sme prvý bezobalový obchod v Trenčíne. Ochotná spolumajiteľka obchodu nám poskytla interview, v ktorom sme sa dozvedeli o začiatkoch predajne a aj to, aký sortiment ponúka.

1. Kedy a prečo vznikla Vaša predajňa?

O pár dní budeme mať rok, takže takto pred rokom ku koncu apríla sme otvárali.

No a prečo sme otvárali, lebo je to niečo, čo vychádzalo z našich hodnôt. Tým, že my sme vyhľadávali takéto možnosti, tak sme sa rozhodli, že ich ponúkame aj ostatným ľuďom, nech majú možnosť takto nakupovať. Teda tí, ktorí takto zmysľajú.

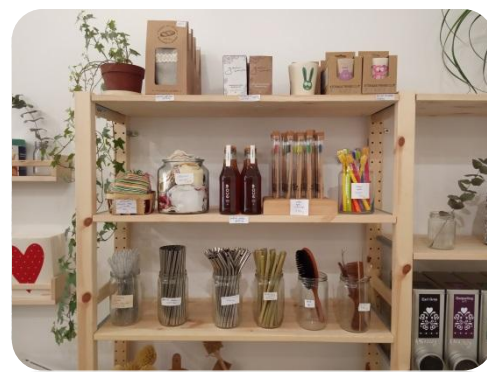
2. Aká bola návštevnosť na začiatku podnikania a aká je v súčasnosti?

Keď sme otvorili, tak sa sem nahrnulo veľmi veľa ľudí. Momentálne sa to troška strieda.. Sú dni, keď sa od rána nezastavíme a sú dni, keď ľudí je málo. Záleží od toho, či sú prázdniny, či je pekne a možno aj od výplatných pásov. Ale určite to má stúpajúcu tendenciu.

3. Aký sortiment predajňa ponúka?

Tak popozerajte sa (smiech). Sú to trvanlivé potraviny na váhu z rôznych kategórií ako strukoviny, cestoviny, müsli, orešky či už čisté alebo dražované. V našom sortimente nájdete aj cukor, soľ, pohánku, ryžu, rôzne semiačka. Ďalej sa dá čapovať aj olej a sirup. Rôzne mňamky ako

keksíky, lentilky a čokolády. Máme koreniny, orieškové maslá, sypané čaje. Okrem jedlých vecí máme aj vybavenie do domácnosti také ekologickéjšie, rôzne alternatívy ku klasickým pomocníkom ako napríklad: náhrady k jednorazovým veciam ako sú slamky (kovové, z bambusu), odličovacie tampóny, pomôcky pre ženskú intímnu hygienu. Ponúkame aj rôzne vrecká na nákup. Potom je to slovenská prírodná

kozmetika : šampóny, mydielka, deodoranty, kondicionéry.

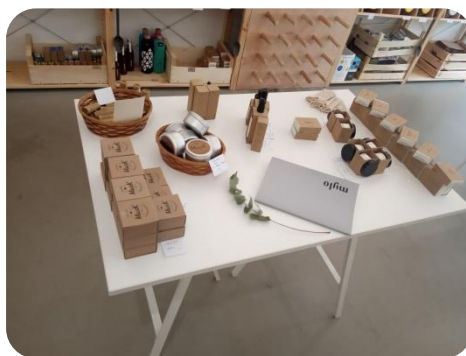
Nakúpiť u nás možno aj niečo z čapovanej drogerie : rôzne pracie gély, čističe do umývačky riadu. Ale aj rôzne milé veci: ručne robené hrnčeky, šálky, sviečky, rôzne výrobky z odpadu.

4. Aký marketing ste uplatňovali pred otvorením a aký v súčasnosti?

Orientujeme sa na digitálny marketing aj vzhľadom na to, že je to taká ZERO WASTE forma, lepšie ako tlačiť reklamné letáky alebo vydávať nejaké časopisy. Takže určite cez „digital“ a orientovaní sme najmä na sociálne siete, čiže Facebook, Instagram. Momentálne pracujeme už aj na našej webovej stránke a áno, potom z hľadiska tej verejnosti sú veci, ktoré tak nejak z toho vyplynuli, že nás potom začali aj média oslovovať, takže rôzne rozhovory, články. Žiadnu platenú reklamu sme nedávali. Tak nejak prirodzene sa rozšírili informácie o nás.

5. Akých máte dodávateľov?

Nevyrábame si nič, to by sme kapacitne nestíhali absolútne, okrem toho ani nemáme žiadne certifikácie na výrobu, takže sme iba predajcovia. Je to rôzne, čo sa týka potravín. Niekedy máme jeden výrobok rovná sa jeden výrobca, niekedy nám vie dodať ten človek aj viacej

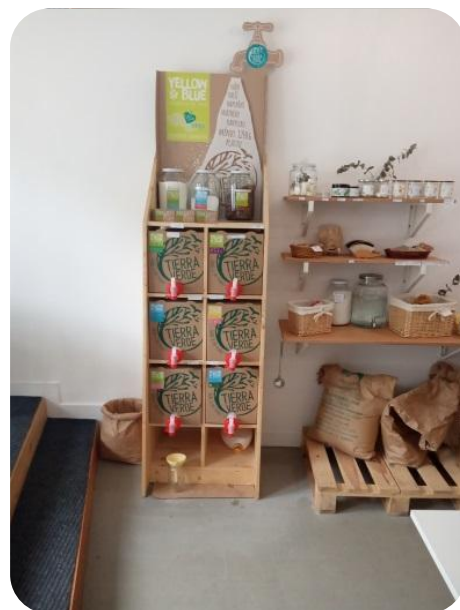

vecí, napr. čo sa týka kozmetiky. Zvlášť máme jednu mydláreň. Tiež máme napríklad od jedného dodávateľa len slovenskú fazuľu, potom máme slovenské müsli, takže prepracovali sme si ten sortiment práčne sami od začiatku. Vychádzali sme z toho, čo ako spotrebiteľia poznáme my a samozrejme sme stáli aj na tom, aby tá logistika bola čo najviac ekologická, aby sme z maličkých sáčkov nepresypávali do nádob. Takže podľa toho sme sa rozhodovali s kým začneme našu spoluprácu.

6. Aká je Vaša vízia do budúcnosti?

Našou víziou je (to máme vlastne nejak v rámci loga), aby sa naozaj spotrebovávalo len to potrebné, takže to je aj to, čo my komunikujeme ako našu víziu - aby sa ľudia

naučili rozlišovať, či niečo chcú alebo či naozaj niečo potrebujú. No a potom keď už zistia, že to naozaj potrebujú, tak aby sa vedeli správne rozhodnúť aj pri samotnom nákupe, koho svojim nákupom podporia. Tiež aby vedeli odhadnúť hodnotu kupovanej veci, že nie je potravina ako potravina, mydlo ako mydlo a tým pádom sa stali takými zodpovednejšími k sebe samým aj k životnému prostrediu.

Paliesková L., Kozáková L.

AKTIVITY COOP JEDNOTY

COOP Jednota pokračuje v environmentálnych opatreniach a vo svojich predajniach nahrádza slamky, plastové tyčinky do uší a plastový riad vlastnej značky ekologickým variantom. Robí tak po vyradení z predaja klasických plastových igelitiek ešte v roku 2009 a ich náhradou taškami z rozložiteľného materiálu. Reťazec ponúka zákazníkom aj alternatívu – tašky vyrobené z prírodných materiálov juty, bio bavlny či recyklovaných PET fľaš. Ďalšou novinkou sú „sáčky“ určené na balenie pečiva, ovocia a zeleniny vyrobené taktiež z materiálu, ktorý sa v prírode rozloží na vodu, CO₂ a biomasu. Takisto ekologické vrecká do koša, ktoré sa vďaka špeciálnemu oxodegradovateľnému zloženiu v prírode rozložia. V ponuke ich už má väčšina z takmer 2 200 predajní obchodného systému. Maloobchodná sieť tak ročne ušetrí životnému prostrediu 40 ton plastu.

Európska únia zakáže jednorazové plasty od roku 2021

Tvorí totiž až 80 % z oceánskeho odpadu a sú obrovským ekologickým problémom.

Nielenže poškodzujú prírodu, ale negatívny vplyv majú aj na ľudské telo a naše zdravie, keďže sa v nich nachádzajú škodlivé chemické latky .

Z predajní zmiznú do roku 2021 jednorazové plasty . EU chce do roku 2029 zrecyklovať 90 % plastových fľaš . Znečisťovateľom životného prostredia dal Európsky parlament ráznu stopku :
- do roku 2029 chce

vyzbierať až 90 % plastových fľaš .

Týka sa to aj jednorazových plastových príborov (vidličky , nože , lyžice , paličky), jednorazových plastových tanierov , plastových slamiiek , plastových vatových tyčiniek jednorazových plastových nádob na potraviny (obaly rýchleho občerstvenia) .

Výrobcov, ktorí zákaz porušia parlament plánuje pokutovať .
- na produkty obsahujúce plasty ako napríklad cigarety by mali pribudnúť informácie o tom , ako znečisťujú životné prostredie .

Krajčík M., Kozáková L.

Zamyslime sa skôr, než bude neskoro...

Doba plná napredovania

Napreduje hlavne technológia. Ľudia si nevedia predstaviť deň bez mobilu, TV, PC. Nakupujú elektroniku vo veľkom množstve sebe, rodinným príslušníkom a dokonca deťom, ktoré nedosiahli vek ani len 2 roky. Po prezretí svojej peňaženky alebo účtu v banke nastávajú myšlienky plné výčitiek svedomia. Nastáva rázny krok s názvom **ŠETRENIE...**

Budeme znižovať ekologickú stopu. Jedným z krokov je aj recyklovanie. Predsa len menej zaplatíme za smeti, tým pádom nám ostane nejaká tá minca na vedľajšie použitie s názvom nové oblečenie alebo nové auto. Po mesiaci „šetrenia“ nastáva zlomový okamžik v našom živote... Ved' ja vlastne chránim našu planétu Čiastočný omyl. Svoju ekologickú

stopu neznížime len recyklovaním. Musíme spraviť viac.

Nedávne štúdia v časopise Environment and Behaviour uvádza, že rozdiel medzi ľuďmi, ktorí len recyklujú a ľuďmi, ktorým je šetrenie úplne jedno, vlastne ani neexistuje. Obe skupiny ľudí šetria len námatkovo. Ušetrenými peniazmi podporujú výrobcov techniky alebo módnym priemyslom....

Za ľudí znižujúcu svoju stopu by sme mohli považovať ľudí s vyšším príjmom. Všetci tvrdia opak, no pravda je nasledovná: Nakupujú ekologické potraviny, zúčastňujú sa na rôznych SWAP-och oblečenia, recyklujú, využívajú o 50% menej technológií ako obyčajný občan. Ekonomický rast za každú cenu sa ospravedlňuje rastúcou spokojnosťou ľudí a ich blahobytom. Zasa ide o pravdu ale len do istej miery. Vysvetľujú to dané dva paradoxy: **Easterlinov paradox:** ekonómovia veria, že rast HDP zvyšuje aj úžitok – ak nie všetkých, tak aspoň väčšiny spoločnosti. Keď spoločnosť bohatne, ľudia môžu uspokojiť viac

svojich potrieb. Predstava, že nekonečný rast materiálnej produkcie bude znamenať aj neustály rast uspokojenia, sa výskumom nepotvrdila. **Jevonsov paradox:** Tento paradox spočíva v tom, že efektívnejšie využitie zdroja zníži náklady produkcie, a tým aj cenu konečného tovaru či služby. Avšak pri napr. leteckej doprave sa zavedie efektívna spotreba paliva, budú sa znižovať ceny leteniek. Tým sa zvýši ich objem predaja.

Z uvádzaných paradoxov vyplýva, že žiadna forma ekonomického rastu nie je v súlade s environmentálnou stránkou, a zmysluplne sociálne zdôvodniteľná.

Ak sa...

...Obchody logicky zamyslia nad strategickými ťahačmi zákazníkov.....
...Spotrebiteľia zhodnotia,

či sa im daná vec naozaj v budúcnosti zide, či ju využijú viac než 2x, a bude ekologický prospešná.....
...Štát nebude pozerat' len na zvyšovanie blahobytu v podobe HDP. Ďalej by sa mal zamyslieť nad blahobytom nie len svojich ľudí, ale aj obyčajných občanov krajiny....

Svet bude opäť úžasné miesto, plné radosti, smiechu a šťastia.....

Výzva, ktorú môžete podstúpiť aj vy!

Chcete sa zapojiť do stodňovej výzvy na ušetrenie vody? Inšpirujte sa napríklad učiteľkou Julii Mooney, ktorá chodila sto dní do práce, ale aj doma v jedných a tých istých šatách. Veľa ľudí ju za to odsudzovalo, pretože im to prišlo nechutné, ale iní ľudia ju v tom podporovali, pretože to robila pre dobrú vec. Poukázala na to, že netreba nosiť značkové oblečenie. Na jedno značkové bavlnené tričko sa spotrebuje 2 700 litrov vody, pričom by to mal jeden človek na dva a pol roka. Ak chcete využiť túto výzvu, zapojte sa, pod vašu fotku na Instagrame dajte nápis #oneoutfite100days.

Život bez odpadu na Slovensku?

Zero waste = nulový odpad = jeden spôsob, ako znížiť náš negatívny dopad na životné prostredie. Podľa údajov z Eurostatu za rok 2015 priemerný Slovák vyprodukuje takmer 330 kíl odpadu, ale separoval len 15%. A vďaka tomu sme na chvoste Európskej Únie. Myšlienky zero waste sú úzko spojené s našou každodennou mierou znečistenia Zeme odpadom. Zero waste má mnohé možnosti, ako ho dosiahnuť alebo sa aspoň k nemu priblížiť. Jednou z nich je nakupovať bez obalov. Internetový obchod Bez Obalu ponúka ich zákazníkom, aby si zaslali vlastný obal, do ktorého chcú svoj nákup zabaliť. Aj napriek veľkému množstvu záujmu nakupovania bez obalov to na Slovensku tvorí malé percento z celkového počtu balíčkov.

Aké podmienky vytvára štát?

Bezobalový nákup a kompostovanie nie je žiadnou novinkou, avšak v mestskom prostredí boli poslané do úzadia, ale zero waste ich znova vyťahuje na svetlo sveta. Štát najmä podporuje zero waste tým, že dáva dotácie mestám a dedinám na vybudovanie recyklačných kapacít. Ale niektorí jednotlivci výraznú podporu od štátu nevnímajú, pretože veľmi pomaly dobiehame vyspelé Európske štáty. Ale môžeme s istotou povedať, že sa zlepšujeme, aj keď veľmi pomaly. Pozrite si napríklad rok 2009, kedy sme recyklovali 8% odpadu.

Obmedzené podmienky

Na Slovensku máme málo ekologických alternatív, napríklad v porovnaní so škandinávskymi štátmi. Ale kladieme si otázku, či sa dá dosiahnuť zero waste na Slovensku? Niektorí ľudia sú veľmi skeptický a vravia, že to nebude možné. Jediné, čo

sa bude dať zvýšiť, je väčšia miera recyklovania. Ale niektorí zase vravia, že treba len úsilie a trpezlivosť.

Princípy ako redukovat' odpad na minimum.

K zero waste sa môžeme dopracovať vďaka piatim R- Refuse, reduce, reuse, recycle a rot.

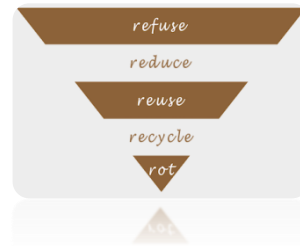
Refuse – znamená odmietnuť, odmietnuť zbytočné vytváranie odpadu

Reduce – znamená redukovat'

Reuse – znamená opätovné použitie, najlepším príkladom je second-hand, ale aj na internete je veľa spôsobov, ako využiť nepotrebné staré veci

Recycle – recyklácia skla, papiera, kovu či plastu

Rot – kompostovanie, ktoré je dobre využiteľné na záhrady

Micháľková T., Obdržalová E.

Interview s pani Zuzanou ohľadom Zero Waste.

Svet sa čoraz viac zaplňuje odpadom. Jedným zo spôsobov ako predísť obrovskému znečisteniu Zeme je zero waste. Zero waste je slovné spojenie anglického pôvodu a znamená nulový odpad. V Trenčianskych novinách MY sme si našli zaujímavý článok na túto tému. Jeho autorkou bola Zuzana Vakošová.

S pani Zuzanou sme sa kontaktovali a prinášame vám zaujímavý rozhovor

Dobrý deň pani Zuzana. Ďakujeme, že ste si našli na nás čas a odpoviete nám na pár otázok ☺

1. Kedy a čo vás motivovalo k takémuto prístupu k životnému prostrediu?

Mojou motiváciou bola najstaršia dcéra Hanka. Doma nás začala upozorňovať na množstvo odpadu okolo nás i na nadmerné používanie jednorazových vecí, najmä plastových. Spolu s ňou som si postupne hľadala rôzne informácie ohľadom riešenia týchto problémov a tak sme objavili aj životný štýl zero waste.

2. Dočítali sme sa, že priemerný Slováč vyprodukuje cca 330 –

380 kg odpadu za rok. Je to obrovské množstvo a preto nás zaujímalo, ktorý kraj, alebo región na Slovensku má najnižšiu produkciu odpadu na obyvateľa?

Môžem poskytnúť len informácie zo Štatistického úradu SR z roku 2016. Najmenej odpadu zaznamenali v Prešovskom (275 kg) a najviac v Trnavskom kraji (478 kg). Bližšie štatistiky nemám, myslím, že sa môžu líšiť počas jednotlivých rokov. Pre porovnanie – u nás doma je to asi 700g na týždeň (pri počte 3 až 5 ľudí).

3. Plasty, nekonečná otázka ľudstva. Pri bližšom sledovaní diania sa ľudia rozdelili na dva

tábory. Tí, ktorí plasty dennodenne využívajú, a na tých, ktorý plast v svojom okolí nedokážu zniesť. Aký máte vy názor na plasty a ako vidíte ich budúcnosť?

Myslím, že problém nie je ani tak v samotných plastoch, ako v našom prístupe k nim. Plast má mnohé výborné vlastnosti, dokáže byť pružný, pevný, odolný, a tiež vydrží veľmi dlho. Mal by byť používaný na veci dlhodobého použitia a nie na jednorazové, ako je tomu teraz. Myslím ale, že bude musieť prejsť zmenou najmä obalový materiál, ktorý je potrebný napríklad v potravinárstve. Využívame ho

dennodenne, ale iba krátkodobo a tak sa nám hromadí v podobe odpadu. V prípade, že by bol vyrobený z iných látok a nie z ropy ako doteraz, a dal by sa napríklad bežne kompostovať, predišli by sme tak mnohým problémom.

4. Ak v obchode uprednostňujete bezobalové položky, resp. položky s inými obalmi ako je plast, pocíti to aj vaša peňaženka? Je tento enviro prístup nákladnejší?

Bezobalové nákupy sa väčšinou spájajú s vyššou kvalitou. Ak hovoríme o potravinách, pestované menšími pestovateľmi, pri nich síce zaplatíte viac, ale sú oveľa kvalitnejšie pre naše zdravie. Ja ako „zero waster“ niektoré položky prestávam kupovať úplne a teda zase ušetrím.

5. Viete vypichnúť alebo poradiť pár drobných a ľahko dostupných vychytávok do domácnosti, ktoré by bežný človek hneď vedel aplikovať a znížiť tým tvorbu odpadu?

Prestaňte kupovať balené vody, pite vodu z vodovodu. Noste si zo sebou vrecká a tašky na nákup. Aj keď iba igelitové, ktoré máte

doma, ale aby ste nemuseli brať z obchodu ďalšie. Dôslednejšie tried'te. Ak viete, že v reštaurácii nezjete všetko, noste si so sebou vlastné dózy.

Polystyrénové obaly nie sú práve najlepšie po zdravotnej stránke.

6. Neuvažovali ste aj nad osvetou napríklad vo forme návštev škôl v regióne alebo prednášok na (lokálnych) podujatiach ktorých sa zúčastňuje väčšie množstvo ľudí?

Premýšľala a v podstate som už začala šíriť povedomie o zero waste. Vzhľadom na to, že sme na sociálnej sieti s dcérou založili priestor pre podobne zmýšľajúcu komunitu (Zero Waste Trenčín), občas nám ľudia píšú a tak občas chodíme a rozprávame.

Rada by som sa presunula aj do škôl, je to veľmi potrebné aby sa túto tému deti chápali už od útleho veku. Takže nám stačí napísať, určite sa dohodneme.

Nápady ako znižovať odpady prichádzajú iba z vašej hlavy, alebo narazíte aj na ťažšie oriešky, pri ktorých googlite ďalšie alternatívy?

Samozrejme, že aj googlime. Nie so všetkým si vieme dať rady hneď, niekedy trochu popremýšľame, niekedy sa poradíme. V zásade hľadáme vždy tie najdostupnejšie a najjednoduchšie riešenia a tiež trvalo udržateľné. No a niekedy nám niečo napadne, čo sa nám zdá najprv trochu smiešne, a nakoniec sa to ujme. (Aby sme nemuseli stále vyhadzovať – do plastov – obaly z psích granúl, naplnili sme ich hlinou a poslúžili ako veľké kvetináče na zemiaky.)

7. Nápady ako znižovať odpady prichádzajú iba z vašej hlavy, alebo narazíte aj na ťažšie oriešky, pri ktorých googlite ďalšie alternatívy?

Samozrejme, že aj googlime. Nie so všetkým si vieme dať rady hneď, niekedy trochu popremýšľame, niekedy sa poradíme. V zásade hľadáme vždy tie najdostupnejšie a najjednoduchšie riešenia a tiež trvalo udržateľné. No a niekedy nám niečo napadne, čo sa nám zdá najprv trochu smiešne, a nakoniec sa to

ujme. (Aby sme nemuseli stále vyhadzovať – do plastov – obaly z psích granulí, naplnili sme ich hlinou a poslúžili ako veľké kvetináče na zemiaky.)

8. V súvislosti s predošlou otázkou, poobzerala som sa po vlastnej domácnosti a hľadám inšpiráciu ako sa zaobísť bez odpadu alebo aspoň plastových obalov v prípade nasledovných položiek: pasta na zuby, mrazené potraviny, šminky, aviváž, nákup - orieškov, pistácií, kila jablák alebo paradajok bez používania plastových sáčkov. Vedeli by ste mi poradiť?

Aviváž – čapovaná drogéria (Trenčín aj Trenčianska Turná)

Oriešky, pistácie – dva bezobalové obchody v Trenčíne, stačí vám zavárací pohárik

Ovocie, zelenina – niečo prirodzene bez sáčkov

(banány, zväzok mrkvy), na ostatné si prineste vlastné vrečko. Ak nemáte – mrknite do šatníka, určite vám tam visia nenosené košele, z dlhých rukávov sa vrečko ušije ľahko. Odstrihnite potrebnú veľkosť a na jednom konci zošite (boky už sú). Ani šnúрку nepotrebujete.

Šminky – veľmi nepoužívam, ale tu treba trochu viac zapátrať na internete, sú firmy, ktoré majú dekoratívnu kozmetiku v šetrnejších obaloch (kovové či sklenené tégličky), niekedy aj vratných.

Pastu na zuby používame bežnú, len sme trochu obmedzili množstvo, dôležitejšia je predsa technika čistenia.

Mrazené potraviny – neviem presne, aké myslíte, ja polotovary nekupujem a z mrazenej zeleniny kupujem občas špenát.

Ďakujeme Vám za Váš čas a Vaše odpovede na naše otázky.

Mikulčíková M.

Vy tiež SWAP-ujete?

Betka (Irhová) a Zuzka (Dutková), zakladateľky Inštitútu pre rozvoj udržateľnej módy začali:

výmenu vecí, doplnkov, topánok a kabeliek, ktoré musia byť v nepoškodenom stave, čisté, pekné. Také aby sa dali **swapovať**. Poškodené alebo špinavé veci sa odhadzujú do kontajnerov, následne môžu byť využité ako výplň do sedacích súprav. Ľudia si swapovanie zamilovali. (Na poslednej

akcii sa prinieslo okolo tony oblečenia a odnieslo sa okolo 800 kg.)

Vysvetľovať pojmy

Fast fashion = rýchla móda, ktorá vedie k výrobe nadmerného počtu oblečenia, z ktorého 2/3 končia na smetisku alebo v spaľovni, pričom je vyrábané z ropy a farbené chemikáliami, napr. značky Zara, HM

Slow fashion = pomalá móda - návrat k hodnotám použitím ekologického oblečenia, bez použitia chemikálií pri výrobe

Peňaženka nemusí zívvať prázdnotou!

Betka a Zuzka nás ubezpečujú, že cena ponúkaného oblečenia je takto oveľa menšia ako nákupná cena v obchodných strediskách. Číže za pár eur si môžeme obmeniť celý šatník. V prípade ak oblečenie prinesieme, môžeme ho následne swapnúť bez poplatkov. Ako keď si oblečenie vymieňame so súrodencami.

Alternatívou ekologického nakupovania sú aj secondhandy. Je to ideálny spôsob nákupu kvalitného a originálneho oblečenia často za minimum peňazí.

Mikulčíková M.

Zdroje:

https://www.dobrenoviny.sk/c/160450/mlada-ucitelka-sa-pustila-do-velkej-vyzvy-100-dni-nosila-jedny-saty-a-dovod-jednoducho-uzasny-?fbclid=IwAR2pAno-kTwwqYvoVPKWIRRLxVZofwIA8vTJKf9_xaBl2aiDU2lxuoq4NX9A

<https://aprilmagazin.curaprox.com/vahate-nad-farebnymi-kosmi-ilustrovany-navod-na-triedenie-odpadu-vas-nauciktory-odpad-kam-patri/?fbclid=IwAR0Ah2FTxH97zSvPXcv03i5w3bc4fPvohQypwbBEInItB0qSH8WFz42QGfA>
<https://slovensko.hnonline.sk/914584-zivot-bez-odpadu-na-slovensku-to-chce-vela-trpezlivosti>

<https://www.odpady-portal.sk/Dokument/103545/manzelia-zalozili-na-slovensku-prvy-obchod-s-bezobalovymi-potravinami.aspx>

<https://www.coop.sk/sk/zrealizovane-projekty>

<https://aprilmagazin.curaprox.com/stopercentne-ekologicky-material-neexistuje-7-zasad-ako-vyberat-materialy-ak-chcete-mat-voci-planete-ciste-svedomie/>